

ΤΟΜΕΑΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

**Το ΠΑΣΟΚ
για την Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση
«πολιτική μας προτεραιότητα»**

Αθήνα, 17/03/2009

Η πρόταση εκπονήθηκε από την Ομάδα για τη Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση του Τομέα Παιδείας και βελτιώθηκε με βάση τα αποτελέσματα του διαλόγου που πραγματοποιήθηκε. Η πρόταση συζητήθηκε σε διευρυμένη Ολομέλεια του Τομέας Παιδείας με τη συμμετοχή του ΚΤΕ Παιδείας

Το ΠΑΣΟΚ για την Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση

Το κείμενο που ακολουθεί έχει τροποποιηθεί σε σχέση με την αρχική μας πρόταση σε βασικά σημεία της δομής του συστήματος μετά από τον διάλογο που πραγματοποιήθηκε.

Α' Γενικά

Το Κείμενο αυτό συμπληρώνει τις πολιτικές θέσεις για την Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. Στηρίζεται στους βασικούς πολιτικούς στόχους και στρατηγικές που επιδιώκουν την αποτελεσματική σύνδεση της εκπαίδευσης με την κοινωνία και την εργασία και την εξασφάλιση ολοκληρωμένης παιδείας για όλους τους πολίτες, μέσα από ένα ανοικτό στην κοινωνία σχολείο.

Το «ανοικτό σχολείο», εκτός των άλλων, πρέπει να διασφαλίζει την ανεμπόδιση, ισότιμη και με όρους διαφάνειας πρόσβαση όλων των πολιτών, χωρίς καμία διάκριση, σε όλες τις εκπαιδευτικές και επαγγελματικές διαδρομές που περιλαμβάνει το εκπαιδευτικό σύστημα.

Στο επίκεντρο της πολιτικής μας βρίσκεται η κοινωνική και ανθρωποκεντρική αντίληψη για την εκπαίδευση και το μέλλον της.

Η επένδυση στη γνώση αποτελεί σήμερα το πιο ισχυρό συγκριτικό πλεονέκτημα σε ατομικό και κοινωνικό επίπεδο για το σήμερα και το αύριο του τόπου.

Η ιδεολογική μας βάση για το σύγχρονο «ανοικτό» σχολείο είναι:

- Η δημιουργία ενεργών πολιτών, μέσα από την αλλαγή στην κατεύθυνση και την φιλοσοφία των προγραμμάτων και παιδαγωγικών πρακτικών
- Η ικανότητα του πολίτη να διεκδικεί την ευημερία σε προσωπικό και κοινωνικό επίπεδο

Ο πρώτος στόχος εκφράζεται πολιτικά μέσα στο σχολείο, ενώ ο δεύτερος στόχος βρίσκει την πολιτική του έκφραση στο χώρο της κοινωνίας και της εργασίας.

Η κατάκτηση της ευημερίας προϋποθέτει τη συνέργεια πολλών κοινωνικών και οικονομικών παραγόντων. Ένας από τους βασικότερους παράγοντες, πάνω στον οποίο θα μπορέσουν όλοι οι άλλοι να προσθέσουν την αξία τους είναι η συνεχής και ασφαλής εργασία. Ανεργία σημαίνει φτώχεια, περιθωριοποίηση, αποκλεισμό. Κατά συνέπεια η αποτελεσματική σύνδεση της εκπαίδευσης με την «εργασία» απαιτεί ένα ολοκληρωμένο μείγμα πολιτικών με συγκεκριμένο κοινωνικό και πολιτικό αποτέλεσμα.

Η Τεχνική και Επαγγελματική Εκπ/ση (Τ.Ε.Ε.) αποτελεί μια ισχυρή συνιστώσα για δημιουργική ανταγωνιστικότητα με κοινωνική συνοχή. Στηρίζει την ανάπτυξη της χώρας και προετοιμάζει τους νέους για την είσοδό τους στην ενεργό επαγγελματική και κοινωνική ζωή, γι' αυτό και η σύνδεσή της με το εργασιακό και αναπτυξιακό περιβάλλον είναι απαραίτητη όσο ποτέ άλλοτε.

Βασικός πολιτικός στόχος για την ΤΕΕ είναι: **Να καταξιωθεί το «επαγγελματικό σχολείο» ως ένα σχολείο πρώτης επιλογής, ικανό να εξασφαλίσει στον απόφοιτό**

του κοινωνική καταξίωση και σταθερή εργασία. Ειδικά η Τεχνική και Επαγγελματική Εκπ/ση, εκτός των γενικότερων εκπαιδευτικών στόχων, πρέπει να υπηρετεί :

- Την επιτυχή άσκηση ενός επαγγέλματος
- Τη δυνατότητα συνέχισης της εκπαιδευτικής και επαγγελματικής πορείας των αποφοίτων μέσω σπουδών στην τριτοβάθμια Εκπ/ση
- Τη δυνατότητα να παρακολουθούν τις τεχνολογικές και εργασιακές εξελίξεις αλλά και προγράμματα δια βίου εκπαίδευσης και κατάρτισης για την περαιτέρω εκπαίδευση και επαγγελματική τους ανέλιξη.

Β' Τα αποτελέσματα της πολιτικής της Ν.Δ. στην Τ.Ε.Ε.

Η τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση είναι αυτή που υπέστη τις πλέον αρνητικές συνέπειες από τη προχειρότητα, την ανευθυνότητα, τη πολιτική ανεπάρκεια εκπαιδευτικού σχεδιασμού και παραγωγής συγκεκριμένης εκπαιδευτικής πολιτικής της κυβέρνησης. Πριν και κατά τη διάρκεια ψήφισης του ν. 3475/06 για την Επαγγελματική Εκπαίδευση, το ΠΑΣΟΚ είχε επισημάνει και αναδείξει τα αδιέξοδα, τις στρεβλώσεις, τα λάθη, τα προβλήματα που θα δημιουργούσε η εφαρμογή αυτού του νόμου στους εκπαιδευτικούς, στους μαθητές και στους γονείς τους και τις παράγωγες αρνητικές συνέπειες που θα είχε στο κοινωνικό και παραγωγικό περιβάλλον.

Τα αποτελέσματα της πολιτικής τους είναι δραματικά, όπως:

- Η ραγδαία μείωση των εγγραφών στις νέες εκπαιδευτικές μονάδες ΕΠΑΛ και ΕΠΑΣ
- Η δημιουργία χιλιάδων υπεραρίθμων εκπαιδευτικών λόγω της προχειρότητας της δομής και του περιεχομένου των εκπαιδευτικών προγραμμάτων
- Η παράλογη και χωρίς καμία μελέτη κατάργηση πολλών δυναμικών ειδικοτήτων με αποτέλεσμα την μελλοντική αποδιοργάνωση του παραγωγικού ιστού της χώρας
- Η παράλογη έως και προκλητική κατανομή ακόμη και των ειδικοτήτων που απέμειναν μεταξύ ΕΠΑΛ και ΕΠΑΣ
- Η αφαίρεση των γενικών μαθημάτων από τις ΕΠΑΣ με αποτέλεσμα παιδιά σχολικής ηλικίας να μην εκπαιδεύονται πλέον αλλά απλά να «καταρτίζονται»
- Η φραγή εκπαιδευτικών διαδρομών με αποτέλεσμα την αδυναμία επιλογής εναλλακτικών διαδρομών για την επίτευξη των επαγγελματικών στόχων (πρώτη φορά στην ιστορία της ΤΕΕ)
- Η κατάργηση της δυνατότητας πρακτικής άσκησης
- Η γενικότερη υποβάθμιση της Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης με αποτέλεσμα την ακόμη μεγαλύτερη απαξίωσή της στην συνείδηση των Ελλήνων πολιτών.

Είναι επίσης αναγκαίο να σημειώσουμε το διαπιστωμένο «έλλειμμα» επιστημονικής έρευνας και κατάλληλων μελετών για το Ελληνικό Εκπαιδευτικό σύστημα. Οι μεμονωμένες προσπάθειες που γίνονται από Έλληνες ερευνητές δεν καλύπτουν τις ανάγκες και φυσικά δεν λύνουν το πρόβλημα. Δεν είναι επομένως εύκολο να τεθούν σε επιστημονική βάση οι προσπάθειες μεταρρυθμιστικών παρεμβάσεων που επιχειρούνται στο εθνικό σύστημα της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (Εκθεση για την καθιέρωση δύο κύριων τύπων λυκείου. Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, Απρίλιος 2005).

Οι εκτιμήσεις για την αναγκαιότητα αλλαγής του εκπαιδευτικού συστήματος στην Επαγγελματική Εκπαίδευση απαιτεί ακόμα πιο ευρύτερες μελέτες και έρευνες γιατί

σχετίζονται άμεσα και με παράγοντες που επηρεάζουν σοβαρά τα χαρακτηριστικά των αποφοίτων της επαγγελματικής εκπαίδευσης, δεδομένου ότι ένας από τους **βασικούς στόχους** των επαγγελματικών εκπαιδευτικών μονάδων μέχρι σήμερα είναι και η επαγγελματική ένταξη στην αγορά εργασίας (Εισηγητικές Εκθέσεις Ν. 576/77, Ν.1566/85, Ν.2009/92, Ν. 2640/98, Ν. 3475/06).

Γ' Η πρόταση του ΠΑΣΟΚ για την Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση

Το ΠΑΣΟΚ πιστεύει σ' ένα άλλο εκπαιδευτικό σύστημα, ένα άλλο σχολείο. Σ' ένα ενιαίο και ολοκληρωμένο εκπαιδευτικό σύστημα, κοινωνικά δίκαιο, ευέλικτο στις μεταβολές των τάσεων, τόσο σε επίπεδο ανάπτυξης και ενσωμάτωσης της νέας γνώσης και αποτελεσματικό ως προς την επίτευξη των πολιτικών και κοινωνικών του στόχων. Δεν είναι στην λογική μας η μεταρρύθμιση επιμέρους σημείων του εκπαιδευτικού συστήματος. Δεν είναι στην λογική μας η μικροπολιτική, η πρόχειρη και αποσπασματική μεταρρύθμιση με μοναδική επιδίωξη την εξυπηρέτηση πολιτικών και επικοινωνιακών σκοπιμοτήτων, με αποτέλεσμα τη δημιουργία ανασφάλειας και αβεβαιότητας στον εκπαιδευτικό κόσμο, στους μαθητές και στους γονείς. Στους πολιτικούς μας στόχους είναι μια συνολική, ενιαία πρόταση για ένα μεγάλο ποιοτικό άλμα στο εκπαιδευτικό μας σύστημα που θα αποτελέσει ορόσημο στην πολιτική και κοινωνική ζωή της χώρας.

Ένα εκπαιδευτικό σύστημα που θα προκύψει από ευρύ διάλογο, και θα στηρίζεται από την κοινωνία με ορίζοντα 20ετίας. Ένα εκπαιδευτικό σύστημα που θα δέχεται κάθε τι το νέο, το καινοτόμο, το επίκαιρο, που θα προσαρμόζεται στις ανάγκες της τοπικής και ευρύτερης κοινωνίας και ανάπτυξης.

Είναι προφανές ότι οι συχνές αλλαγές στο εκπαιδευτικό σύστημα δημιουργούν συγχύσεις και ανασφάλειες στην κοινωνία, με αρνητικές επιπτώσεις, κυρίως όταν αυτές δεν εξασφαλίζουν την κοινωνική αποδοχή και συναίνεση. Εξάλλου είναι απαραίτητος ένας εύλογος χρόνος εφαρμογής κάθε εκπαιδευτικής αλλαγής για να μπορέσει να δώσει αποτελέσματα, ώστε να μπορέσει να αξιολογηθεί.

Από την άλλη μεριά όμως, όταν διαπιστώνονται δυσλειτουργίες, αστοχίες και προβλήματα ή όταν η ραγδαία εξελισσόμενη κοινωνική πραγματικότητα απαιτεί προσαρμογές ή και αλλαγές, οι πολιτικοί οργανισμοί οφείλουν να μελετούν να ερευνούν την κατάσταση και να προτείνουν τις πλέον ρεαλιστικές και αποδεκτές από την εκπαιδευτική κοινότητα και την κοινωνία λύσεις.

Σήμερα βρισκόμαστε σε μια πραγματικά δύσκολη περίοδο για την ΤΕΕ. Τα λάθη, οι στρεβλώσεις και τα προβλήματα που έχουν συσσωρευτεί απαιτούν άμεσες λύσεις. Σήμερα η επαγγελματική εκπαίδευση βρίσκεται σε κρίση, με αποτέλεσμα να μην μπορεί να επιτύχει τους στόχους της, είτε αυτοί είναι εκπαιδευτικοί και παιδαγωγικοί είτε είναι κοινωνικοί και πολιτικοί. “Κρίση του σχολείου σημαίνει σχολική αποτυχία και διαρροή, αδιαφορία και απομάκρυνση των μαθητών από την γνώση, σύγχυση των εκπαιδευτικών, μαζική ανεργία των νέων.”

Το ΠΑΣΟΚ χωρίς να απομακρύνεται από τον οραματικό του στόχο, διαμορφώνει μια δέσμη πολιτικών άμεσης εφαρμογής για την έξοδο από την σημερινή κρίση.

Αυξάνουμε τις ευκαιρίες και διευρύνουμε τις επιλογές των μαθητών με την αναδιοργάνωση της τεχνικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και **τη δημιουργία ενός αυτοδύναμου Τεχνολογικού Λυκείου. Οι μαθητές του θα έχουν τη δυνατότητα επιλογών σε προγράμματα και εκπαιδευτικές διαδρομές για την ολοκλήρωση των επαγγελματικών τους στόχων, χωρίς φραγμούς και μονόδρομους.** Διευρύνουμε τις δυνατότητες οριζόντιας μετακίνησης των μαθητών στους

διαφορετικούς τύπους Λυκείου. Ενισχύουμε το ρόλο και τη συμμετοχή των περιφερειακών και τοπικών αρχών και παραγωγικών φορέων για την διασύνδεση των ειδικοτήτων του Τεχνολογικού Λυκείου με τις ανάγκες της τοπικής και περιφερειακής ανάπτυξης. Η Αρχική Κατάρτιση στα ΙΕΚ συνδέεται οργανωμένα και αποτελεσματικά με την «Τεχνική-Επαγγελματική Εκπαίδευση», προσφέροντας περαιτέρω ευκαιρίες σε κάθε ενήλικο άτομο να κάνει μια νέα αρχή στον επαγγελματικό του βίο ή και να διασφαλίσει την επαγγελματική και εργασιακή του εξέλιξη και ασφάλεια μέσα από μια πιστοποιημένη διαδικασία αύξησης των προσόντων του.

Πιο αναλυτικά η πρόταση του ΠΑΣΟΚ:

1) Δημιουργούμε ένα ανοικτό στην κοινωνία «Τεχνικό και Επαγγελματικό σχολείο». Ένα «σχολείο» που απαντά στη διαφορετικότητα των μαθητών, στις διαφορετικές επιθυμίες και δυνατότητές τους. Ένα «σχολείο» που θα εξασφαλίζει ίσες ευκαιρίες και θα είναι, δομικά και εκπαιδευτικά, αντίθετο σε κάθε μορφή περιθωριοποίησης και αποκλεισμού. Ένα «σχολείο» που λαμβάνει υπόψη του τις υπαρκτές σήμερα κοινωνικές ανάγκες των πολιτών κυρίως όμως των μαθητών και των γονιών τους. Ένα «σχολείο» που θα είναι μοχλός ανάπτυξης και θα ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις της πράσινης ανάπτυξης. Ένα «σχολείο» με ποιότητα και ικανή χρηματοδότηση.

Με αυτή την πολιτική βάση διαμορφώνουμε την δομή του νέου «Τεχνικού και Επαγγελματικού σχολείου».

2) Δημιουργείται ένας τύπος «Τεχνικού και Επαγγελματικού σχολείου» με την ενσωμάτωση σ' αυτό των δύο εκπαιδευτικών μονάδων που ήδη λειτουργούν σήμερα, του ΕΠΑΛ και της ΕΠΑΣ, στο επίπεδο της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (Ανωτέρα Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, επίπεδο 2 κατά την οδηγία 36/2005, επίπεδο 3 κατά ISCED, επίπεδο 3 κατά την αντιστοίχιση προσόντων του EQF), με την επωνυμία **Τεχνολογικό Λύκειο**.

3) Σε κάθε Τεχνολογικό Λύκειο οι μαθητές:

- Στην Α' τάξη μπορούν να επιλέξουν, μία από τις **τρεις επαγγελματικές κατευθύνσεις**, την Τεχνολογική, την Υπηρεσιών και την Υγείας - Πρόνοιας. (Αποτελεί μια πρώτη προσέγγιση για την διάρθρωση της Α' Τάξης).
- Στη Β' τάξη μπορούν να επιλέξουν τον επαγγελματικό τομέα στον οποίο ανήκει η ειδικότητα στην οποία επιθυμούν να ολοκληρώσουν τις επαγγελματικές του σπουδές. **Σημειώνεται ότι στην Β' τάξη μπορούν να εγγραφούν οι απόφοιτοι Γενικού Λυκείου καθώς και οι μαθητές που έχουν ολοκληρώσει επιτυχώς την Α' τάξη του Γενικού Λυκείου.**
- Στη Γ' τάξη ο μαθητής έχει την δυνατότητα δύο επιλογών. Με τη πρώτη ο μαθητής επιλέγει το πρόγραμμα με το οποίο ολοκληρώνει την επαγγελματική του εκπαίδευση, παρακολουθώντας αντίστοιχο **τμήμα ειδικότητας** και την απόκτηση πτυχίου Τεχνολογικού Λυκείου, σε ειδικότητα του επαγγελματικού τομέα που ο μαθητής είχε επιλέξει από τη Β' τάξη. Με την δεύτερη επιλογή ο μαθητής επιλέγει το πρόγραμμα **του τμήματος γενικής παιδείας (Τεχνολογική Κατεύθυνση)**, με στόχο να αποκτήσει τις απαραίτητες γνώσεις που απαιτούνται για την συμμετοχή του

στη διαδικασία εισαγωγής στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, αποκτώντας απολυτήριο ισότιμο του Γενικού Λυκείου.

4) Στο πρόγραμμα της Α' και Β' τάξης του Τεχνολογικού Λυκείου λαμβάνονται συμπληρωματικά και υποστηρικτικά μέτρα για να αντιμετωπιστούν τα μαθησιακά ελλείμματα που υπάρχουν σε ένα σημαντικό μέρος των μαθητών.

Είναι σοβαρό το πρόβλημα που δημιουργείται στην Τεχνική και Επαγγελματική εκπαίδευση, η οποία, λόγω και της γενικότερης μέχρι σήμερα εικόνας της, δέχεται μαθητές με αρκετά μαθησιακά ελλείμματα και φυσικά δεν διαθέτει εναλλακτική εκπαιδευτική διαδρομή για να αντιμετωπίσει περιπτώσεις με σοβαρές μαθησιακές δυσκολίες, με αποτέλεσμα να υπάρχει ζήτημα μεγάλης σχολικής αποτυχίας και μαθητικής διαρροής προς την ανειδίκευτη ανεργία.

Σε κάθε περίπτωση, τα αποτελέσματα της σχολικής αποτυχίας θα έχουν αρνητικές συνέπειες για τη μετέπειτα πορεία αυτών των μαθητών και ως εργαζομένων και ως πολιτών.

Σύμφωνα με την διεθνή βιβλιογραφία οι λόγοι της σχολικής αποτυχίας και διαρροής συνδέονται:

α) με το κοινωνικό-οικονομικό επίπεδο της οικογένειας (συνθήκες φτώχειας ή οικονομικής δυσχέρειας ωθούν τον μαθητή στην εγκατάλειψη του σχολείου)

β) με το προσωπικό-κοινωνικό επίπεδο του μαθητή (προβλήματα στη συναισθηματική ανάπτυξη του μαθητή, δυσκολίες κοινωνικής προσαρμογής) και

γ) με το σχολείο, το οποίο αποτυγχάνει να κατανοήσει και να ανταποκριθεί στις ιδιαίτερες ανάγκες του μαθητή και να λειτουργήσει σε ένα υποστηρικτικό ρόλο.

Επομένως η σχολική αποτυχία δεν μπορεί να αντιμετωπισθεί ούτε με προχειρότητα ούτε στο περιθώριο της σχολικής ζωής. Χρειάζονται ειδικευμένα στελέχη, οργανωμένη διαδικασία και υποστηρικτικές δομές. Ενεργοποίηση και Λειτουργία των Συμβουλευτικών Σταθμών Νέων (Σ.Σ.Ν. άρθρ.2 Ν. 1894/1990) για την ψυχολογική στήριξη των μαθητών, με κατάλληλες παρεμβάσεις, α) στην οικογένεια για την δημιουργία υποστηρικτικού οικογενειακού πλαισίου, β) στο μαθητή για ενίσχυση και στήριξη σε ατομικό επίπεδο, γ) στο σχολείο, προκειμένου να λειτουργήσει ενισχυτικά και υποστηρικτικά για τους μαθητές.

5) Η εισαγωγή των αποφοίτων του Τεχνολογικού Λυκείου στην τριτοβάθμια εκπαίδευση μπορεί να πραγματοποιηθεί με τους εξής τρόπους: (Με την επιφύλαξη τροποποιήσεων μετά την τελική πρόταση του Τομέα για το σύστημα πρόσβασης των αποφοίτων των Λυκείων στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση).

Α) Ο κάτοχος πτυχίου ειδικότητας του Τεχνολογικού Λυκείου μπορεί να συμμετέχει στις ειδικές εξετάσεις, όπως αυτές πραγματοποιούνται μέχρι σήμερα (με βελτιωτικές τροποποιήσεις), για την εισαγωγή τους στα ΤΕΙ σε αντίστοιχα τμήματα με αυτή της ειδικότητάς του. Επίσης θα έχει την δυνατότητα να εγγραφεί, εφόσον το επιθυμεί, μετά την απόκτηση του πτυχίου στο τμήμα γενικής παιδείας, ώστε να αποκτήσει τις απαραίτητες γνώσεις για την συμμετοχή του στη διαδικασία πρόσβασης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση αποκτώντας παράλληλα το απολυτήριο Λυκείου.

Β) Ο κάτοχος απολυτηρίου του τμήματος γενικής παιδείας του Τεχνολογικού Λυκείου συμμετέχει στην διαδικασία πρόσβασης για την εισαγωγή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, ισότιμα με τους άλλους μαθητές των Γενικών Λυκείων. Σε περίπτωση αποτυχίας μπορεί να εγγραφεί στο τμήμα ειδίκευσης, να ολοκληρώσει την επαγγελματική του εκπαίδευση και να αποκτήσει το αντίστοιχο πτυχίο ειδικότητας

και εφόσον το επιθυμεί να συμμετέχει στις ειδικές εξετάσεις για την εισαγωγή τους στα ΤΕΙ.

Είναι επιβεβαιωμένο επιστημονικά και εκπαιδευτικά, και από την μέχρι τώρα ελληνική και διεθνή εμπειρία ότι όποτε επιχειρήθηκε, μέσα στο ίδιο χρονικό διάστημα, που είναι απαραίτητο για την παροχή επαρκούς επαγγελματικής εκπαίδευσης, να προστεθεί πλαίσιο γενικών μαθημάτων ίδιο με αυτό της γενικής εκπαίδευσης, με σκοπό την προετοιμασία των μαθητών για την ισότιμη συμμετοχή τους στις γενικές εξετάσεις, δεν επιτεύχθηκαν ποτέ ικανοποιητικά και οι δύο στόχοι (Τζάνειο Γυμνάσιο παλιότερα, ΤΕΛ, Πολυκλαδικό Λύκειο, πολυκλαδικά σχολεία άλλων χωρών). Σε αυτές τις περιπτώσεις χρειάστηκε να παρθούν συμπληρωματικά μέτρα.

Σημειώνουμε ότι η εισαγωγή στην Τριτοβάθμια Εκπ/ση μπορεί να γίνεται με τρόπο τέτοιο ώστε να λαμβάνεται υπόψη η πραγματικότητα των δύο κατευθύνσεων και οι ανάγκες σε γνώσεις υποδομής των σχολών εισαγωγής. Αυτό σημαίνει ότι θα μπορούν να υπάρχουν διαφορετικές διαδικασίες ένταξης για τους αποφοίτους των Τεχνολογικών Λυκείων, όποτε αυτό απαιτείται, και **με αριθμό εισακτέων ανάλογα με την πληθυσμιακή συμμετοχή στους δύο κλάδους της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης**, και όχι μικρότερο του 15% των θέσεων, ενισχύοντας έτσι τον στόχο που έχουμε θέσει της εξίσωσης ευκαιριών και την κοινωνική κινητικότητα.

6)Οι ειδικότητες του Τεχνολογικού Λυκείου, επανεξετάζονται και προσδιορίζονται με βάση τις αναπτυξιακές ανάγκες της χώρας σε συνεργασία με τα παραγωγικά Υπουργεία, τις ανάγκες του παραγωγικού περιβάλλοντος και τις ανάγκες της απασχόλησης σε τοπικό επίπεδο, λαμβάνοντας υπόψη τις διαδικασίες που επιβάλλει το Εθνικό Σύστημα Σύνδεσης της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης με την Απασχόληση (Ε.Σ.Σ.Ε.Ε.Κ.Α.), καθώς και τα αντίστοιχα τμήματα που λειτουργούν στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Η λειτουργία των ειδικοτήτων στα κατά τόπους Τεχνολογικά Λύκεια , θα είναι αποτέλεσμα διαλόγου με τις τοπικές και περιφερειακές αρχές και τους παραγωγικούς συντελεστές. Σε κάθε περίπτωση δεν μπορεί η λειτουργία ειδικοτήτων, σε τοπικό επίπεδο να ενισχύει την ανεργία των νέων και την διαρθρωτική ανεργία.

7)Η κατοχύρωση των επαγγελματών και ο καθορισμός των επαγγελματικών δικαιωμάτων θα αποτελεί βασική διαδικασία παράλληλα με την λειτουργία των ειδικοτήτων και σε συνεργασία με τα αντίστοιχα παραγωγικά Υπουργεία. Αποτελεί βασική συνιστώσα στην προσπάθεια καταξίωσης της τεχνικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης, παράλληλα, μέσω αυτής της διαδικασίας, η κοινωνία αντιλαμβάνεται την προστιθέμενη αξία που έχει η εκπαίδευση αυτή στην προσωπική πλέον ευημερία του κάθε ατόμου.

8)Τα εκπαιδευτικά προγράμματα θα είναι συμβατά με τα εθνικά πρότυπα «Επαγγελματικών Περιγραμμάτων» που προβλέπονται από το ΕΣΣΕΕΚΑ και θα καθορισθούν σε κάθε ειδικότητα. Τα περιγράμματα αυτά προβλέπεται να είναι αποτέλεσμα συνεργασίας κράτους και κοινωνικών εταίρων. Σ' αυτά αναλύεται το επάγγελμα ή ειδικότητα και αποτυπώνονται οι γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες που απαιτούνται για την άσκηση του συγκεκριμένου επαγγέλματος ή της ειδικότητας.

9)Καταργούνται οι κάθε είδους φραγμοί που υπάρχουν στις μετακινήσεις ή εγγραφές αποφοίτων από ένα σχολείο σε άλλο ή η εσωτερική μετακίνηση εφόσον εξασφαλίζονται τα «εκπαιδευτικά ελάχιστα» για κάθε περίπτωση. Η δυνατότητα επιλογής επαγγελματικών στόχων και η ικανοποίησή τους μέσω εναλλακτικών

εκπαιδευτικών διαδρομών πρέπει να εξασφαλίζει την ισότητα ευκαιριών στην εκπαίδευση και απασχόληση.

10) **Η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών** της Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης αποκτά ιδιαίτερο βάρος και εξαιρετική σημασία προκειμένου να επιτύχουμε το στόχο μας για ένα ποιοτικό Τεχνολογικό Λύκειο που θα στηρίζει την ανάπτυξη της χώρας, παράλληλα με την προσωπική και κοινωνική ανάπτυξη. Αυτό το ποιοτικό άλμα που επιδιώκουμε στο Τεχνολογικό Λύκειο απαιτεί ειδική επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, πέραν της παιδαγωγικής επιμόρφωσης, σε θέματα σχολικής αποτυχίας και επαγγελματικής επιμόρφωσης.

Η επιμόρφωση **σε θέματα σχολικής αποτυχίας** έχει στόχο να υποστηριχθούν οι εκπαιδευτικοί με μεθόδους και διαδικασίες τέτοιες ώστε να μπορέσουν να υποστηρίξουν και να βοηθήσουν τους μαθητές τους να καλύψουν τα γνωστικά κενά και ελλείμματα , να αυξηθεί η αυτοεκτίμησή τους, να αντιμετωπισθεί η σχολική αποτυχία , να μειωθεί η σχολική διαρροή και να διασφαλιστούν ίσες ευκαιρίες για όλους τους μαθητές.

Σημαντικότερη είναι η συμβολή της **ειδικής επαγγελματικής επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών** (σε επιχειρήσεις και οργανισμούς και με την διαδικασία του job rotation μεταξύ των μονίμων εκπαιδευτικών και αναπληρωτών) , στην αναβάθμιση του εκπαιδευτικού τους έργου και της ποιότητας στην Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση.

11) Η οργάνωση της διαδικασίας μάθησης αλλάζει. **Η δασκαλοκεντρική μάθηση πρέπει να αντικατασταθεί από την μαθητοκεντρική μάθηση δράσης.** Η διαδικασία μάθησης και ο τρόπος εξέτασης των διαφόρων επαγγελματικών μαθημάτων πρέπει να στηρίζεται στη διεξαγωγή αυθεντικών επαγγελματικών δραστηριοτήτων μέσω ατομικών και ομαδικών εργασιών. Ο συνδυασμός θεωρίας και βιωματικής εμπειρίας επιτρέπει στον μαθητή να μπορεί να συνειδητοποιεί την αλληλεξάρτηση των πραγμάτων, να αναπτύσσει σφαιρική άποψη για τον κόσμο, να αποκτά ενδιαφέρον για συμμετοχή, ενώ παράλληλα «εκπαιδεύεται» στην επιλογή η οποία αποτελεί βασικό στοιχείο συγκρότησης της ταυτότητας του σύγχρονου και ενεργού κοινωνικά ατόμου. Ο εκπαιδευτικός από την πλευρά του μετεξελίσσεται σε «καθοδηγητή», συμβάλλοντας στην δημιουργία ενός περιβάλλοντος εξατομικευμένης μάθησης, όπου ο μαθητής μπορεί να μαθαίνει ενεργώντας, με άμεση εμπλοκή σε δραστηριότητες που απαιτούν σχεδιασμό, σύνθεση, υλοποίηση έργων, αξιολόγηση. Ο εκπαιδευτικός εμπλουτίζει τις διδακτικές του τεχνικές με τη χρήση μεθόδων όπως η οργανωμένη συζήτηση, η εργασία σε ομάδες, τα εκπαιδευτικά projects, οι μελέτες περίπτωσης, οι προσομοιώσεις πραγματικών καταστάσεων, οι εκπαιδευτικές επισκέψεις κ.α. Αυτές οι μέθοδοι πρέπει να ενταχθούν οργανικά στην καθημερινότητα του νέου σχολείου, και αυτό μπορεί να γίνει με την οργανωμένη, καλά σχεδιασμένη και συστηματική επιμόρφωση εκπαιδευτικών, την εισαγωγή των νέων τεχνολογιών και κυρίως την εφαρμογή προγραμμάτων – πιλότων στις πρώτες φάσεις εφαρμογής. Οι καινοτομικές πρωτοβουλίες των μαθητών θα ενισχύονται εκπαιδευτικά και οικονομικά για την υλοποίησή τους.

12) Σε μια διαδικασία μάθησης όπου στο επίκεντρο τίθεται ο μαθητής, η ενεργός συμμετοχή του και η αντιμετώπιση της σχολικής αποτυχίας , ο εκπαιδευτικός αποτελεί το κύριο παράγοντα επιτυχίας. **Δεν υπάρχουν αναβαθμισμένα σχολεία με υποβαθμισμένους εκπαιδευτικούς.** Οι παράγοντες που θα στηρίξουν την «αλλαγή» και την ποιότητα, είναι: η σοβαρή αναβάθμιση στις αποδοχές των εκπαιδευτικών, η επιμόρφωσή τους, η υποστήριξη του εκπαιδευτικού τους έργου. Οι παράγοντες αυτοί

πρέπει να συμβαδίζουν στον σχεδιασμό και στην υλοποίησή του ώστε να αποκτήσει ο κάθε παράγοντας την προστιθέμενη αξία των άλλων.

Η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού περιβάλλοντος και του εκπαιδευτικού έργου θα μας δώσει τα στοιχεία εκείνα που χρειάζονται για να διορθώσουμε και να βελτιώσουμε προγράμματα, διαδικασίες, μεθόδους και πιθανώς δομικές αστοχίες αν προκύψουν.

13) Η λειτουργία **Πειραματικών Τεχνολογικών Λυκείων** θα προσδώσουν κύρος και αξιοπιστία στις πολιτικές για την ΤΕΕ ενώ παράλληλα θα εξασφαλίσει ένα πειραματικό εργαλείο για κάθε προτεινόμενη καινοτομία τόσο σε προγράμματα όσο και στις εκπαιδευτικές μεθόδους και πρακτικές. Η επάρκεια των εκπαιδευτικών βοηθημάτων των εργαστηριακών ασκήσεων, η είσοδος νέων τεχνολογιών στην διαδικασία μάθησης θα μπορούν να δοκιμαστούν, να διορθωθούν και να βελτιωθούν και στην συνέχεια να εφαρμοστούν σε όλα τα σχολεία. Αποτελεί ένα εργαλείο εφαρμοσμένης εκπαιδευτικής πολιτικής που μαζί με τις απαραίτητες μελέτες και έρευνες που πρέπει να γίνουν, θα μπορέσουν να υποστηρίξουν ασφαλείς, αξιόπιστες και αποτελεσματικές πολιτικές αποφάσεις.

14) **Η μεταδευτεροβάθμια Εκπαίδευση.** Εντός του τυπικού Εκπαιδευτικού συστήματος και ενταγμένο στη λειτουργία του Τεχνολογικού Λυκείου, ιδρύονται και λειτουργούν «**μεταδευτεροβάθμια τμήματα Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης**» διάρκειας ενός σχολικού έτους. Στόχος τους είναι να δώσει επιπλέον ευκαιρίες επαγγελματικής ανέλιξης στους απόφοιτους του Τεχνολογικού Λυκείου σε εξειδικευμένα θέματα των ειδικοτήτων τους με την αύξηση των ειδικών γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων, αποκτώντας παράλληλα και ανώτερο τίτλο αποφοίτησης (επιπέδου 3 κατά την οδηγία 36/2005, επιπέδου 4 κατά ISCED και επιπέδου 4 κατά EQF). Το πρόγραμμά τους θα περιέχει θεωρητικό και εργαστηριακό μέρος ή/και εργασιακή εμπειρία εφόσον εξασφαλίζονται οι κατάλληλες προϋποθέσεις.

Οι απόφοιτοι των τμημάτων αυτών, λόγω της μεγαλύτερης ποσότητας αλλά και ποιότητας ειδικών επαγγελματικών γνώσεων, θα έχουν περισσότερες και καλύτερες ευκαιρίες απασχόλησης δεδομένης της μεγαλύτερης συμβατότητας στις απαιτήσεις του παραγωγικού συστήματος. Επί πλέον η δημιουργία των τμημάτων αυτών διασφαλίζει καλύτερες προϋποθέσεις και ευνοϊκότερο περιβάλλον στην διαδικασία μετάβασης από το σχολείο στην ενεργό επαγγελματική ζωή. Τέλος αποτελεί μια ισχυρή συνιστώσα για την μείωση της ανεργίας των νέων και της διαρθρωτικής ανεργίας, τα ποσοστά των οποίων σήμερα βρίσκονται σε απελπιστικά υψηλά επίπεδα.

15) **Το Τεχνολογικό Λύκειο μετατρέπεται σε ένα τοπικό πολυδύναμο κέντρο γνώσης.**

Σήμερα πλέον είναι αναγκαίο όσο ποτέ άλλοτε να συνδεθεί η Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση με την κοινωνία και τη δια Βίου Εκπαίδευση. Οι εκπαιδευτικές μονάδες, τα εργαστήρια και το εκπαιδευτικό προσωπικό μπορούν μαζί με άλλους κρατικούς φορείς με τον ίδιο σκοπό, να αποτελέσουν ένα σημαντικό κύτταρο της δια βίου μάθησης και κατάρτισης στην τοπική κοινωνία. Οι λειτουργίες αυτές μέσα από κατάλληλα προγράμματα θα μπορούν να εξασφαλίσουν δεύτερη επαγγελματική ευκαιρία για όλους όσους το επιθυμούν, να εξασφαλίσουν επαγγελματική εκπαίδευση για τις λιγότερο προνομιούχες κοινωνικά ομάδες, ειδικά προγράμματα για ενήλικες από διαφορετικά πολιτισμικά περιβάλλοντα, ή μειονεκτούσες περιοχές. Οι μονάδες της Τεχνικής και Επαγγελματικής εκπαίδευσης, λόγω της ιδιαίτερης δομής τους, έχουν μεγάλο πεδίο συνεργασίας και ανάπτυξης κοινών δράσεων με τους συλλόγους γονέων, την τοπική αυτοδιοίκηση, τα συνδικάτα, τους συνεταιρισμούς, τις επαγγελματικές και επιστημονικές ενώσεις και επιμελητήρια, τις εργοδοτικές οργανώσεις, τις Μ.Κ.Ο., πολιτιστικούς φορείς, κ.λπ.

Δ' Προτάσεις εφαρμοσμένης πολιτικής για άλλες μονάδες και συστήματα

1) Αποτελεί **βασική πολιτική προτεραιότητα η αναβάθμιση του περιεχομένου της εκπαίδευσης στην υποχρεωτική εκπαίδευση**. Η αποτελεσματική λειτουργία της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, κυρίως όμως της Δευτεροβάθμιας Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης εξαρτάται σε σημαντικό βαθμό από την επάρκεια σε γνώσεις και δεξιότητες που αποκτούν οι μαθητές στο Γυμνάσιο. Η εισαγωγή κατάλληλων μαθημάτων και μεθόδων, με στόχο να γνωρίσουν οι μαθητές του γυμνασίου τις δεξιότητες και ικανότητές τους, αποκτώντας την ανάλογη τεχνολογική κουλτούρα, θα εξασφαλίσουν την απαιτούμενη αυτογνωσία για την μετέπειτα εκπαιδευτική του πορεία.

2) **Ενισχύεται ο θεσμός του ΣΕΠ**. Η Συμβουλευτική και ο Σχολικός Επαγγελματικός Προσανατολισμός θα παρέχονται από ειδικούς, με την κατάλληλη επιστημονική και υλικοτεχνική στήριξη και μέσα από ένα σωστά σχεδιασμένο διοικητικό και οργανωτικό σχήμα. Η βιωματική μάθηση(ενεργός επαγγελματικός προσανατολισμός), πέραν του θεωρητικού πλαισίου, θα εξασφαλίζει την ευκαιρία στους μαθητές, να βιώσουν τον πραγματικό κόσμο της εργασίας και της τοπικής ζωής. Έτσι η Συμβουλευτική και ο Επαγγελματικός Προσανατολισμός θα μετατραπεί σ' ένα βασικό συμβουλευτικό εργαλείο για τους μαθητές και τους γονείς τους.

3) Το Σύστημα της Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης.

Η Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση «ανοίγει» για το σύνολο του ανθρώπινου δυναμικού.

Το σύστημα Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης, το οποίο διαχειρίζεται ο ΟΕΕΚ, σύμφωνα με τις στρατηγικές που διαμορφώνει ο νόμος 3199/2003 για το ΕΣΣΕΕΚΑ, δεν καλύπτει πλέον αδυναμίες του τυπικού εκπαιδευτικού συστήματος και φυσικά δεν καλύπτει σχολικές ηλικίες. Στοχεύει να υποστηρίξει το ανθρώπινο δυναμικό που βρίσκεται στην αγορά εργασίας υπό οποιαδήποτε μορφή. Διαμορφώνει μια νέα στρατηγική, η οποία εξυπηρετεί τις ανάγκες κάθε ενήλικου ατόμου ανεξάρτητα ηλικίας, που θέλει να αποκτήσει ένα νέο επάγγελμα, και να κάνει μια αρχή στον επαγγελματικό του βίο ή/και να επιτύχει την επαγγελματική του ανέλιξη.

Με το «άνοιγμα» που προτείνεται, η Αρχική Κατάρτιση, μετατρέπεται σε ουσιαστικό εργαλείο πρόληψης και αντιμετώπισης της ανεργίας, παρέχοντας την ευκαιρία και την δυνατότητα πρόσβασης κάθε ατόμου, σε συγκεκριμένα επαγγελματικά επίπεδα κατάρτισης (ένα από τα οποία είναι και το μεταδευτεροβάθμιο επίπεδο **κατάρτισης**), χωρίς αποκλεισμούς και σε συντονισμό με τα άλλα συστήματα ώστε να εξυπηρετούνται και να ικανοποιούνται οι ανάγκες του ανθρώπινου δυναμικού.

4) Περιφερειακή αποκέντρωση. Τα ειδικά περιφερειακά όργανα που προβλέπονται στο γενικότερο πολιτικό πλαίσιο για την αποκέντρωση της εκπαίδευσης, μπορούν να καλύψουν τις αρμοδιότητες των περιφερειακών οργάνων του ΕΣΣΕΕΚΑ (με τις κατάλληλες προσαρμογές). Αποκτούν έτσι οργανική και λειτουργική σύνδεση μ' αυτό καθώς και με τις διευθύνσεις Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Γνωμοδοτούν στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους για κάθε θέμα που απαιτεί περιφερειακή πρωτοβουλία για τη τεχνική και επαγγελματική και δια-βίου εκπαίδευση και κατάρτιση. Για την έγκυρη και αξιόπιστη λειτουργία ενός τέτοιου οργάνου, είναι φανερό ότι απαιτείται υποστήριξη από τεχνική και επιστημονική δομή με μόνιμο προσωπικό.

